

Status for regionalt kompetansearbeid i Trøndelag

Momenter til politisk sak til fylkestinget i oktober for innspill i Kompetanseforum Trøndelag 14. september 2021.

Notatet vil i tillegg omhandle svar på en interpellasjon om kompetansebehov i helsesektor. Det gis orientering om dette i møtet.

Vedlegg:

1. Oppsummering av innspill fra partene i Kompetanseforum Trøndelag med deres vurdering av kompetansearbeidet
2. Oppsummering av avdelingenes tilbakemelding på oppfølging av handlingsprogram for kompetansestrategien

Andre refererte vedlegg i saken: Det vises til lenker i saksutredningen

Sammen drag

Fylkeskommunene har fått et større regionalt kompetansepolitisk ansvar som følge av regionreformen, [Meld. St. 6 \(2018–2019\)](#). Denne saken belyser hvordan Trøndelag fylkeskommune har jobbet med feltet fram til i dag med de tre hovedområdene for det regionale kompetanseområdet; regional plan/strategiarbeid, partnerskapsarbeid og kunnskapsgrunnlag.

Kompetansestrategi for Trøndelag og det tilknyttede handlingsprogrammet er basert på utfordringene på kompetanseområdet slik de framsto i 2019, og enighet mellom sentrale aktører i Trøndelag om viktige veivalg. I tillegg til å redegjøre for oppfølging av handlingsprogrammet til kompetansestrategien, peker også saken på nye utfordringer og skildrer til slutt veien videre for det regionale kompetansearbeidet.

Bakgrunn

Kompetanseområdet omfatter flere politikkområder, både utdanningspolitikk, som primært er rettet mot tilbudssiden i arbeidsmarkedet (utdanningsinstitusjoner og opplæringstilbydere) og næringspolitikk som primært er rettet mot etterspørselssiden i arbeidslivet samt integrerings- / inkluderingspolitikken med innsats rettet for å utvikle kompetansen til de som står utenfor arbeidslivet slik at de får en kompetanse som er relevant for framtidens arbeidsliv. Regional planlegging er også et sentralt politikkområde innen kompetansefeltet.

Kompetansepolitikken er satt høyt på dagsorden. I [den nasjonale kompetansestrategien](#) som ble lansert februar 2017, ble fylkeskommunenes kompetansepolitiske ansvar presisert. Dette i tråd med tilrådingene fra [OECD i 2014](#) som anbefalte større ansvar for regional kompetansepolitikk for fylkeskommunene.

Kunnskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og fylkeskommunene gjennomførte et [pilotprosjekt i 2016-18](#) der det ble konkludert med tre felles pilarer for den regionale kompetansepolitikken:

1. En regional kompetansestrategi eller – plan
2. Et regionalt kompetanseforum
3. Et oppdatert kunnskapsgrunnlag

Forslaget ble vedtatt av fylkesrådmannskollegiet i juni 2018 slik at alle fylkeskommunene har forpliktet seg til å etablere disse tre pilarene. Disse pilarene utgjør hovedområder for det regionale kompetansesarbeidet i Trøndelag.

Fra 1.1.2020 overtok fylkeskommunene nye oppgaver fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Dette omfatter blant annet oppgaver knyttet til bosetting av flyktninger i kommunene, veiledning og kompetanseheving av kommuner i kvalifiseringsarbeidet. Med disse oppgavene fulgte tre tilskuddsordninger som fylkeskommunen nå forvalter; Jobbsjansen del B, Mentor- og trainee ordning og etablereropplæring for innvandrere ([orientering i Fylkestingssak 68/20](#)). Med innføring av ny integreringslov fra 2021 fikk fylkeskommunen et lovfestet ansvar for det regionale integreringsarbeidet. I [Fylkestingssak 36/21](#) ble det informert om status og fremdrift for arbeidet med integreringsfeltet i Trøndelag fylkeskommune 2020-2023. Det planlegges også å legge fram to nye saker for fylkestinget høsten 2021 som inneholder et eget handlingsprogram og regional plan for kvalifisering av innvandrere samt økonomiske beregninger knyttet opp mot merkostnad for integreringsområdet 2021-23 og egen strategi om videregående opplæringstilbud for minoritetspråklige elever.

Karriereveiledning er et viktig verktøy innen kompetansepolitikken generelt, men særlig i utvikling av god integreringspolitikk. Karriereveiledning ble innført som rett og plikt for alle flyktninger i forkant av introduksjonsprogrammet der de fylkesvise Karrieresentrene fikk de nye oppgavene. Som ledd i utvikling av karriereveiledningsfeltet vedtok fylkestinget prinsipper for karriereveiledning ([FT-sak 61/21 Prinsipper for karriereveiledning](#)).

Som del av regionreformen fikk fylkeskommunene fra 1. januar 2020 overført ansvaret for [Bedriftsintern opplæring](#) (BIO) fra NAV. [Kompetansepiloter](#) er et treårig nasjonalt pilotprosjekt med Kommunal og moderniseringsdepartementet som prosjekteier for å styrke kompetanse og arbeidskraft i distriktene. Alle fylkeskommunene for utenom Oslo deltar i prosjektet.

Omstillingsbehovene og utfordringene på kompetanseområdet er kraftig forsterket og endret av koronasituasjonen. Fra en situasjon med stor ledighet, nærmer ledighetstallene seg situasjonen slik den var før pandemien. Likevel melder [NAV Trøndelag](#) om bekymring knyttet til langtidsledighet i utsatte grupper og usikkerhet rundt framtidsutsiktene i mange bransjer og lokalsamfunn. Samtidig viser NAV at det er mangel på arbeidskraft og kompetanse i flere bransjer. Denne situasjonen krever behov for innsats og fleksibilitet for å møte flere utfordringer i arbeidsmarkedet.

Fylkeskommunens oppdrag innen kompetanseområdet er utvidet og understreket fra nasjonalt nivå blant annet gjennom Kompetansereformen- Lære hele livet [Meld. St. 14 \(2019-2020\)](#), der det pekes på at fylkeskommunene har kunnskap om særtrekkene i egen region og dermed kan tilpasse kompetansepolitikken til de faktiske behovene. [Strategi for desentralisert og fleksibel utdanning ved fagskoler, høyskoler og universiteter](#) og [Strategi for høyere yrkesfaglig utdanning](#) peker blant annet på sammenhengen mellom fylkeskommunens ansvar for regional kompetansepolitikk og forvaltningsansvaret for høyere yrkesfaglig utdanning. Fullføringsreformen [Meld. St. 21 \(2020-2021\)](#) viser at dimensjonering av videregående opplæring og fagskoleutdanning gir sammen med regionale kompetanseplaner viktige kompetansepolitiske virkemidler.

Faktiske opplysninger

Kompetansestrategi for Trøndelag ble vedtatt i Fylkestinget 12. juni 2019 ([sak 59/19](#)) og tilhørende handlingsprogram for perioden 2020-2022 ble vedtatt i Fylkestinget februar 2020 ([sak 17/20](#)).

Ved behandling av handlingsprogrammet ble det signalisert at det skulle legges fram en ny sak for fylkestinget med evaluering av arbeidet og plan for videre oppfølging av kompetansearbeidet.

Saken belyser arbeidet med de tre pilarene og de viktigste innsatsområdene i handlingsprogrammet til kompetansestrategien. Som grunnlag for statusbeskrivelsen har avdeling plan, næring og kulturminner, avdeling utdanning og avdeling kultur beskrevet sin innsats i oppfølging av handlingsprogrammet. Dette følger som vedlegg 2 til saken. Det er gjennomført egne møter med alle partene i Kompetanseforum Trøndelag med vurdering av status i det regionale kompetansearbeidet. Sammendrag av partenes vurdering er oppsummert i vedlegg 1. Saken er også drøftet i partnerskapets møter.

I saken beskrives også finansiering av virkemidler innen den regionale kompetansepolitikken. Interpellasjonen med søkelys på helsesektor behandles kort i saksfremlegget. Ytterligere beskrivelse av i fremtidig kompetanse- og rekrutteringsutfordringer innen helsesektor er presentert vedlegg 3 til saken. Helsesektor benyttes her som eksempel på situasjonen i en sektor som har avgjørende betydning også for andre sektorer.

I saken drøftes følgende:

1. De tre pilarene
 - a. En regional kompetansestrategi / plan
 - b. Et regionalt kompetanseforum
 - c. Et oppdatert kunnskapsgrunnlag
2. Finansiering av kompetansetiltak
 - a. Bedriftsintern opplæring
 - b. Kompetansepilot
 - c. Ekstraordinære koronatiltak
 1. Karriereveiledning
 2. Lærlingeordningen
 3. Høyere yrkesfaglig opplæring (tekst kommer)
3. Utvalgte eksempler på tiltak innenfor kompetansefeltet
 - a. System for kunnskapsbasert tilbudsplanlegging
 - b. Innherredspiloten / Trøndelagsmodellen
4. Veien videre

Drøftinger

1) De tre pilarene

Trøndelag fylkeskommune har basert sitt kompetansepolitiske arbeid på de tre pilarene for den regionale kompetansepolitikken som fylkeskommunene har forpliktet seg til.

Pilar 1: En regional kompetansestrategi / plan

Kompetansestrategi for Trøndelag har overordnet mål om at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor, og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet. Strategien fremmer tre prioriterte satsingsområder:

1. Gode valg for den enkelte og for samfunnet.
2. Utdanningssystem som bidrar til tilstrekkelig og relevant kompetanse og arbeidskraft.
3. Læring i arbeidslivet – og god bruk av kompetanse

Kompetanseforum Trøndelag gir tilbakemelding om at det er gjennomført gode og brede prosesser for utforming av fylkets strategi og handlingsprogram. Samtidig bærer arbeidet preg av at dette var første kompetansestrategi som er utarbeidet for regionen. Som eksempel er det i liten grad fokusert på bærekraftsmål, grønn omstilling, digital transformasjon og internasjonalisering samt erfaringene og i etterkant av koronapandemien.

Kompetanseforum Trøndelag opplever at både strategi og handlingsprogram innehar gode strategiske mål. Målene er godt forankret og strategien oppleves som retningsgivende. Samtidig oppfattes strategien og handlingsprogrammet å mangle nødvendige prioriteringer. I arbeidet med neste strategi og handlingsprogram ønskes økt spissing av ønsket måloppnåelse. Handlingsprogrammet ønskes mer operativt med tydelige delmål, tiltak og ansvarsfordeling.

Fylkestingets behandling av regional planstrategi ([FT sak 81/20](#)) viser til at noen regionale strategier ble utarbeidet i kjølvannet av sammenslåing av fylkene og kan derfor ha behov for revidering. Det foreslås derfor at arbeidet med revisjon av Kompetansestrategi for Trøndelag med tilhørende handlingsprogram igangsettes januar 2022 og sluttføres i 2023. Samtidig bør dagens handlingsprogram konkretiseres og sluttføres.

[Utkast til Regional strategi for verdiskaping 2022-2025](#) er på høring og skal behandles i fylkestinget i desember 2021. Her synes en klar sammenheng mellom fylkets kompetansestrategi og verdiskapingsstrategi. Den nye verdiskapingsstrategien peker på kompetanse som avgjørende for å sikre verdiskaping og vil prioritere tre kompetansepoltiske innsatsområder;

- Rekruttering og vekstkraft
- Arbeidsplassen som læringsarena
- Omstilling og nyskaping.

Verdiskapingsstrategien foreslår i tillegg at satsingsområdene bioøkonomi, opplevelser, teknologi og offentlig sektor også gjør prioriteringer i forhold til kompetanse. På denne måten kobles de to strategiene sammen. I operasjonalisering av handlingsplanen til verdiskapingsstrategien som nå skal utarbeides, vil det være viktig at tiltak i de to handlingsprogrammene utfyller- og forsterker hverandre ytterligere.

Pilar 2: Et regionalt kompetanseforum

Kompetanseforum Trøndelag er etablert som partnerskap med KS, NAV, Statsforvalteren, Trøndelag fylkeskommune, Nord universitet, NTNU, Høyere yrkesfaglig utdanning, VOFO, LO, NHO og Næringsalliansen i Trøndelag. Det er utarbeidet [mandat](#) og [avtale](#) for partnerskapet.

Partene i kompetanseforum Trøndelag melder at Kompetanseforum er en viktig arena for felles situasjonsforståelse, økt kunnskapsgrunnlag og strategisk dialog innen kompetanseområdet i Trøndelag. Forumet utgjør en møteplass for sentrale samfunnsaktører og synliggjør betydningen av å arbeide med kompetanse i samspill med de andre aktørene i partnerskapet og i egen organisasjon. Kompetanse er et sentralt arbeidsområde for partene i sitt arbeid og gjennom Kompetanseforum har man mulighet til å heve kompetansearbeidet i Trøndelag.

Forumets rolle i å synliggjøre arbeidslivets kompetansebehov og sammenhenger mellom etterspørsel og tilbud om kompetanseheving vektlegges. Forumet utgjør en arena for kontinuerlig dialog hvor partene bringer inn ulike perspektiv og forumet er en pådriver for å bygge relasjoner og nettverk for å kunne løse kompetanseutfordringer på en offensiv måte. Partene uttrykker vilje til å videreutvikle forumet i tillegg til å styrke arbeidet med kompetanse internt i egen organisasjon.

Partene har en omfattende innsats innen kompetansefeltet på en rekke områder, og det er mange gode tiltak og prosjekter som pågår. Det er ønskelig at partene i større grad løfter frem de gode eksemplene til inspirasjon for Kompetanseforum og for i større grad kunne inngå samarbeid og se ulike tiltak og virkemidler i sammenheng.

Det er bred enighet om at opprettelsen av Kompetanseforum Trøndelag er verdifullt, og at kompetanseforumsstrukturen er et sentralt verktøy for å lykkes i å nå målsettinger. Partene peker på et betydelig potensial som kan realiseres gjennom å jobbe for tettere koblinger og samhandling mellom Kompetanseforum Trøndelag og de regionale kompetansefora.

Gjennom kompetansepilot-arbeidet er det etablert regionale kompetanseforum i Namdalen, Trøndelag sør og Fosenregionen. Trondheimsregionen har i vedtak nr. 51/20 signalisert at de ikke ønsker å etablere eget kompetanseforum, men at de kan være behjelpelig dersom Kompetanseforum Trøndelag ønsker å arrangere egne møter i regionen. Innherredsregionen har signalisert at de ønsker å etablere kompetanseforum, mens det gjenstår dialog med øvrige regioner.

Kompetanseforumsstrukturen er forholdsvis ny og partene i kompetanseforum ønsker å videreutvikle partsarbeidet med tettere koblinger i bruk av de ulike partenes virkemidler. Dette fordrer tettere samhandling og samarbeid også på operativt nivå. Videre er det ønske om å videreutvikle arbeidet i de regionale kompetansefora – og samhandlingen i kompetanseforumsstrukturen.

Det er mange aktører og fora som har kompetanse på dagsorden. Det er derfor viktig å koordinere innsatsen i ulike fora. Kompetanseforum Trøndelag har to felles møter i året med partnerskap for verdiskaping og koordinerer ellers sitt arbeid mellom møtene.

Pilar 3: Et oppdatert kunnskapsgrunnlag

I 2020 ble det etablert et eget statistikkutvalg som er ledet av Trøndelag fylkeskommune med representanter fra NAV og Statsforvalteren. Hovedoppgaven er å sammenfatte statistikk og analyser for å skildre kompetansebehovet i regionen.

Et omfattende kunnskapsgrunnlag foreligger nå i portalen [Trøndelag i tall](#). Portalen brukes i ulik grad og på ulike måter i sammenheng med andre kunnskapskilder. Kompetanseforum Trøndelag berømmer statistikkutvalget for godt arbeid i utformingen av kunnskapsgrunnlaget og tilgjengeliggjøring av informasjon. Alle parter ønsker gjennom sine organisasjoner å bidra til videreutvikling av kunnskapsgrunnlag og tilgjengeliggjøre kunnskapen for flere.

2) Finansiering av virkemidler innen den regionale kompetansepolitikken

Kompetansepilot

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har satt av 16 millioner kroner over tre år til for utvikling av gode modeller og metoder for bedre samsvar mellom kompetansebehov og tilbudet av kompetanseutviklende tiltak i Distrikts-Norge. Prosjektet Kompetansepilot Trøndelag har en budsjetttramme på til sammen kroner 15 130 000 ([FU 265/20](#)) der Hovedutvalg næring bevilget 2.5 millioner til formålet. Det inngår en betydelig egeninnsats fra Trøndelag fylkeskommune og de tre distriktsregionene Trøndelag sør, Namdalen og Fosen. Pilotprosjektet avsluttes desember 2023. Gjennom arbeidet med kompetansepilot svares det på flere av tiltakene i handlingsprogrammet.

Målet med kompetansepilotene er å identifisere og mobilisere virksomheters behov for kompetansehevende tiltak, samt koble og tilrettelegge for et tilpasset etter- og videreutdanningstilbud i Distrikts-Norge. Prosjektene skal bidra til å utvikle og prøve ut nye måter og modeller for å nå dette målet, samt støtte fylkeskommunens strategiske rolle og ansvar for regional kompetansepolitikk.

Kompetansepilot Trøndelag består av fylkesprosjektet og tre delpiloter bestående av regionene Namdalen, Trøndelag sør og Fosen. Prosjektet bidrar til å operasjonalisere flere delmål i Handlingsprogrammet for Kompetansestrategi for Trøndelag, og erfaringene fra prosjektet vil bidra i videreutviklingen av det kompetansepolitiske arbeidet i Trøndelag.

Bedriftsintern opplæring (BIO)

Trøndelag fylke har fått overført 4 785 000 kroner i 2020 til dette formålet. For å redusere de negative effektene av Korona bevilget sentrale myndigheter ekstra midler til Bedriftsintern opplæring i to omganger. Trøndelag fylkeskommunes totale ramme for BIO i 2020 var på kroner 22 985 000.

I 2021 har det i to omganger kommet påfyll til BIO ordningen gjennom økte rammeoverføringer fra staten. Samlet har Trøndelag derfor en tilgjengelig ramme med BIO midler på 37,2 millioner kroner for 2021.

BIO Trøndelag har hatt som formål å styrke trønderske bedrifters omstillings-, konkurranse- og overlevelsessevne gjennom å øke de ansattes kompetanse. I 2020 ble det innvilget støtte til 150 prosjekter. Noen av disse prosjektene omhandler flere bedrifter slik at antallet bedrifter som har mottatt støtte er noe høyere. Pr 01.09.2021 er det så langt i 2021 innvilget støtte til 90 prosjekter.

BIO ordningen er en effektiv ordning hvor det er kort vei fra søknad til oppstart av prosjektet. Støtte fra BIO ordningen har i mange tilfeller hatt utløsende effekt i forhold til gjennomføring av opplæringstiltak i bedrifter. Uten tilskuddet hadde det ikke blitt gjennomført så mange kompetansehevingstiltak.

BIO ordningen har bidratt til at man i enkelte tilfeller har unngått permitteringer. Ordningen har bidratt til at fylkeskommunen har kommet tettere på næringslivet i en utfordrende periode noe som har gjort det lettere å mål rette tiltak. Ordningen bidrar til å underbygge og styrke fylkeskommunenes rolle i regional nærings- og kompetanseutvikling. Overføring av midlene til fylkeskommunenes rammetilskudd har gitt muligheter til å kunne tilpasse innsatsen til regionale forhold.

De fleste opplæringstiltakene som er gjennomført er veldig spesifikke inn mot bedriftens produksjon. Ofte er opplæringstiltaket levert av en bedrift som er spesialist innen det aktuelle kompetansefeltet.

Som eksempler på dette kan nevnes bedrifter som på grunn av endret marked har satset mer på salg gjennom nettløsninger. Opplæringstiltak knyttet til dette er ofte levert av bedriften som selger den aktuelle løsningen som blir benyttet. Det samme ser man innenfor industrien der det for eksempel søkes om opplæringstiltak knyttet til robotisering/programmering av maskiner. Opplæringstiltak knyttet til dette blir ofte levert av maskin/programvare leverandør eller bedrifter som er spesialister på programvare/maskin.

Universitetene og fagskolene har i liten grad blitt benyttet som kompetanseleverandører. Som nevnt over ser vi at i de fleste tilfellene er opplæringstiltakene som etterspørres svært produksjons-spesifikke og at bedriftene stort sett søker mot andre bedrifter som er spesialister på feltet når de bestiller opplæringstilbudet.

Det har blitt diskutert hvordan fylkeskommunen i større grad kan stimulere bedrifter til å søke mot universitet og fagskole når de bestiller opplæring. Det er mulig det bør iverksettes tiltak for å i større grad stimulere til kjøp av opplæringstjenester fra universitet/fagskole.

Ekstraordinære koronamidler til kompetansetiltak

Av ekstraordinær overføring av kompetansemidler til fylkeskommunene på til sammen 250 millioner fikk Trøndelag fylkeskommune 21,819 millioner kroner i rammeoverføring og midlene ble disponert på følgende områder: bedriftsintern opplæring 14 millioner (som omtalt over) og 7,8 millioner til midlertidige tiltak knyttet til karriereveiledning, lærlingeordningen og høyere yrkesfaglig opplæring ([FU 161/20](#)).

Karrieresenteret i Trøndelag melder om at midlene har blitt brukt til:

- styrking av samarbeidet med NAV ved å bistå veiledere, rådgivere og karriereveiledere på NAV med økt kompetanse om karriereveiledning (metoder og verktøy). Bistå med trekantveiledninger i enkelte krevende saker.
- avlaste NAV med karriereveiledninger grunnet økt pågang – der NAV kan henvise veisøkere til senteret.
- styrking av arbeidet med arbeids- og næringsliv grunnet koronasituasjonen. Samarbeide med NAV og flere seksjoner/avdelinger i fylkeskommunen om ulike løsninger inn til bedrifter i omstilling og nedleggelse. Senterets oppgave er spesielt å synliggjør hvilke alternativer som finnes for kompetanseheving.
- Informasjonsarbeid til arbeids- og næringsliv om relevante støtteordninger og offentlig tjenestetilbud knyttet til kompetanse og karriere.

Av det ekstraordinære koronatilskuddet på 7,8 millioner kroner ble 3,8 millioner fordelt til å styrke lærlingeordningen i 2020 gjennom søkbare tiltak. Etter regjeringens korona-nedstigning i mars samme år var det knyttet stor usikkerhet til hvordan koronasituasjonen ville påvirke lærlingeordningen. I samarbeid med arbeidsutvalget til Yrkesopplæringsnemnda ([YON-sak 34/20](#)) ble det utformet tre søkbare tiltak med søknadsperiode 01.07 - 01.09.2020. Formål med tiltakene var å opprettholde inntak og formidling til læreplasser, og rekruttere nye lærebedrifter. Det ekstraordinære koronatilskuddet bidro til at Trøndelag var en av de første fylkene med egne koronatiltak for lærlingeordningen.

Utdanningsdirektoratets Tilskuddsbrev 2020 -Tiltak for lærlinger av dato 30.06.20, bevilget Trøndelag fylkeskommune med kr 15,7 millioner kroner øremerket for å motvirke koronasituasjonen i lærlingeordningen. Disponering av disse midlene er beskrevet i [fylkesutvalgsak 346/20](#). De nasjonale

midlene var tilstrekkelig for å ivareta lærlingeordningen, derimot var det et betydelig behov for å styrke Fagbrev på jobb-ordningen etter stor pågang som følge av kolonisituasjonen.

Fagbrev på jobb er en lærlingeordning for voksen i arbeidslivet, som har fullført grunnskolen, men ikke fullført videregående utdanning. I Fylkesutvalget 17.11.20 orienterte fylkesrådmannen om behovet for omdisponering av resterende midler 3,25 millioner kroner fra det ekstraordinære koronatilskuddet til ordningen. Muligheten til omdisponeringen av midlene bidro til at Trøndelag fylkeskommune aktivt kunne redusere konsekvensene av koronasituasjonen etter hvert som behovene endret seg.

Høyere yrkesfaglig opplæring: Her leveres tekst om målretting av HYO.

Våren 2020 ble det bevilget betydelige midler for at permitterte og ledige kunne bruke tiden til utdanning og kompetanseheving under koronakrisen. Disse midlene ble forvaltet nasjonalt av direktoratene Kompetanse Norge og Diku. Virkemidler innen kompetansefeltet er fortsatt i hovedsak kanalisert nasjonalt, mens fylkeskommunene har fått i oppgave å mobilisere bedrifter og kommuner til å søke på de nasjonale midlene. Tiltakene har gode formål, men er for dårlig koordinert på nasjonalt nivå, og detaljstyringen ble for stor.

Eksemplene over, med rammetilskudd til fylkene, viser hvordan regionalt nivå kan tilpasse virkemiddelbruk ut fra behovene i den enkelte region. Det er viktig at Trøndelag fylkeskommune tydelig gir uttrykk ovenfor nasjonale myndigheter at deler av disse midlene må forvaltes av fylkeskommunene. Gjennom de tre pilarene for den regionale kompetansepolitikken og tett samhandling med næringslivet har fylkeskommunene bedre forutsetninger for å møte regionale behov. Trøndelag fylkeskommune har tatt til orde for dette i blant annet høringsuttalelser til [NOU 2019:12- Lærekraftig utvikling - Livslang læring for omstilling og konkurranseevne](#), [NOU 2020:12 – Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn \(Distriktnæringsutvalget\)](#) og [Innspill til neste Langtidsplan for forskning og høyere utdanning \(FU 178/21\)](#).

3) [Utvalgte eksempler på tiltak innenfor kompetansefeltet](#)

Partene i Kompetanseforum Trøndelag gir tilbakemelding om at kompetansestrategi og handlingsprogram viser retning og at hver av aktørene har en rekke tiltak innenfor handlingsprogrammet. Nedenfor beskrives noen gode eksempler på hva som er gjort innenfor kompetansestrategiens tre hovedområder. I tillegg vises det til vedlegg (2) der avdeling for utdanning, - kultur og – plan, næring og kulturminner har beskrevet sine innsatser.

System for kunnskapsbasert tilbudsplanlegging

Dimensjonering av videregående opplæring og høyere yrkesfaglig utdanning gir sammen med regionale kompetanseplaner fylkeskommunene viktige kompetansepolitiske virkemidler. Gjennom planlegging og utvikling kan fylkeskommunene legge til rette for bedre tilgang på kompetent, kvalifisert og relevant arbeidskraft i det regionale arbeidsmarkedet.

Det er etablert årshjul for arbeidet med dimensjonering av utdanningstilbudene i fylket. Med utgangspunkt i kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet av statistikkutvalget gir de regionale kompetanseforaene innspill til Kompetanseforum Trøndelag om hva de opplever som de største

kompetanseutfordringene i sin region. I de regionene det ikke er etablert regionale kompetanseforum tilbys høringsinnspill. Kompetanseforum Trøndelag bruker dette for å beskrive hva som er det viktigste kompetansebehovet og utdanningsaktørene i forumet tar dette med seg i planlegging av utdanningstilbud i fylket.

Trøndelag fylkeskommune i er ferd med å utarbeide nye prinsipper for planlegging av den fylkeskommunale tjenesteproduksjonen for å øke treffsikkerheten i planleggingen og samordningen av tiltakene, se FT sak 6/21. Det skal også utarbeides prinsipper for tilbudsplanlegging for videregående opplæring for voksne og høyere yrkesfaglig opplæring.

Kunnskapsbasert samarbeid om dimensjonering av utdanningstilbudene for videregående opplæring (– herunder også videregående opplæring for voksne med nesten 2000 elever årlig i Trøndelag), høyere yrkesfaglig utdanning, høyere utdanning og etter- og videreutdanningstilbud vil gi en bedre sammenheng mellom utdanningsnivåene. Tilbudet vil også være tilpasset regionenes behov og innspill til utvikling av nye opplærings-, utdanningstilbud og utdanningsformer tilpasset framtidig behov, herunder økt bruk av nettbaserte løsninger.

Innherredspiloten/ Trøndelagsmodellen

Et samhandlingsforum mellom NAV og Trøndelag fylkeskommune ble etablert våren 2020, med formål om å utarbeide en regional samhandlingsmodell om opplæring og kvalifisering. Målet er å redusere utenforskap gjennom at flere oppnår sluttkompetanse gjennom tilpasset opplæring, og samtidig imøtekomme behovet for arbeidskraft. Modellen skal vise og beskrive et system for samhandling og forpliktende samarbeid mellom NAV og fylkeskommunen i dette arbeidet. Innherred ble valgt som testregion, derav navnet Innherredspiloten. Næringslivet, NAV og fylkeskommunen samarbeider nå om en kvalifisert opplæring for 30 personer i Innherred. Disse har en arbeidsavtale med næringslivet om garanti for jobb etter endt sluttkompetanse. Innen utgangen av året vil en sluttrapport danne grunnlaget for et offentlig-offentlig samarbeid om felles løft for opplæring og kvalifisering med sikte på å redusere utenforskapet i Trøndelag.

4) [Veien videre](#)

Regional kompetansepolitikk er et sammensatt politikkområde med svært mange aktører, både næringsliv, kommuner, utdanningsaktører samt statlige og regionale aktører som alle har ulike virkemidler og oppgaver. Et tett og forpliktende samarbeid er derfor det viktigste strategiske grepet for å sikre at alle trekker i samme retning mot felles mål.

Med regionreformen har fylkeskommunen fått et større strategisk ansvar for den regionale kompetansepolitikken. Trøndelag fylke med sin næringsstruktur, geografi og befolkningssamansetting har andre behov og utfordringer enn mange andre fylker. Gjennom en offensiv kompetansepolitikk kan Trøndelag fylkeskommune sikre regionale løsninger tilpasset behov og utfordringer i de ulike delene av fylket. Alle fylkeskommunene har forpliktet seg til å basere kompetansepolitikken på tre pilarer; en regional kompetanseplan/- strategi, et regionalt kompetanseforum og et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Med en kompetansepolitisk tilnærming må en se regional planlegging, utdanningspolitikk, næringspolitikk og inkluderings- og integreringspolitikk i sammenheng. Kompetanseforum Trøndelag som er sammensatt av sentrale

aktører i fylket innenfor disse feltene og ledet av fylkeskommunen, har som oppgave å samordne og drive dette arbeidet framover.

Diskusjonspunkt

- Regional kompetansepolitikk er et prioritert område i Trøndelag fylkeskommune. Dette omfatter utdanningspolitikk, nærings- og arbeidsmarkedspolitikk og integrerings / inkluderingspolitikk samt regional planlegging.
- Bærebjelken i det kompetansepolitiske arbeidet er Kompetanseforum Trøndelag og regionale kompetanseforum.
- Arbeidet med å revidere Kompetansestrategi for Trøndelag med tilhørende handlingsprogram igangsettes januar 2022 og ferdigstilles i 2023. Samtidig prioriteres og sluttføres dagens handlingsprogram. Kompetanseforum vil ha en sentral rolle i dette arbeidet.
- Spesielt aktuelle innsatsområder innen kompetansepolitikken i Trøndelag vil være;
 - Omstilling;
En stadig raskere utvikling skaper behov for livslang læring og innovasjon. Teknologiutvikling, klimautfordringer, internasjonalisering, sentralisering, endring i næringsstruktur, innvandring og en aldrende befolkning endrer kompetansebehovene og sysselsettingsmulighetene. Medarbeiderdrevet innovasjon og partssamarbeidet er et viktig konkurransefortrinn og en arbeidsmåte som må brukes aktivt.
 - Tilstrekkelig kompetanse og arbeidskraft innen helsesektoren
 - Inkludering og integrering for å motvirke utenforskap
 - Sammenheng mellom ulike skoleslag / opplæringstilbud om etter- og videreutdanning (EVU)
- For å forsterke det regionalpolitiske kompetansearbeidet er det viktig å arbeide videre med å påvirke nasjonale myndigheter til å overføre stønadsmidler til kompetanseutvikling regionalt til fylkeskommunene.